

# כתבה שניה על ההכנסות האמיתיות של הח"כים

## כנסת מתחמת לשוונות

מנחם בגין, מנהיג הליכוד, ידוע כסמל ליושר אישי. בגין אפילו אינו יודע כמה עולה לו לנסוע, לאכול, ללון — כל אותם סעיפים שמהם מורכב האש"ל. אולם לבגין יש מוכיר, ויחיאל קדישאי, המלווה אותו אפילו לקולנוע. את קדישאי כינה פעם, בלעג, ידידו הקרוב של בגין, ח"כ ד"ר יוחנן באר, בשם "וייסבגין" (סגן בגין) על מישקל סגן-נשיא באנגלית. קדישאי בקיא ורגיל בכל תחשיבי ההוצאות, וכיסיי ההוצאות מקופת הכנסת, הטיעה והמיפלגה. הוא החותם על חשבוניותיו של בגין, הוא המשלם אותם, והוא הלוקה קבלות אחרי התשלום.

### מי שילם בשביל הרב?

דוגמה טובה לרמת-חיים גבוהה עם משכורת קטנה, מספק ח"כ הרב מנחם הכהן (העבודה). הכהן הוא מן דוגמה טובה לרמת-חיים גבוהה עם משכורת קטנה, מספק ח"כ הרב מנחם הכהן (העבודה). הכהן הוא מן הבודדים מקרב חברי-הכנסת שיש להם מכונית עם נהג צמוד. מוכן שהכהן אינו יכול להחזיק במכונית ונהג ממשכורתו כחבר-כנסת. שני תפקידיו שמוחוץ לכנסת הם המאפשרים לו לחיות ברמת-חיים גבוהה. הכהן מש מש כרבי-המושבים וכיו"ר המחלקה לצרכי דת של הוועד הפועל של ההסתדרות. שני תפקידים אלה פותחים בפניו חשבון-הוצאות שמן, שאותו הוא מנצל.

דוגמה טובה לחוסר-היכולת לעקוב אחרי חשבון הוצאותיו של הרב מנחם הכהן, ניתנה בעת המשבר בין המערך למפד"ל בעת הרכבת הממשלה. הכהן יצא לחו"ל כדי להיפגש עם הרב הראשי של"מח גורן ורבנים אמי ריקאיים מסויימים, כדי לנסות לפתור את בעיית "מיהו יהודי". כאשר התעוררה בארץ סערה, בעיקבות נסיעתו של הכהן, ניסו כמה חברי-כנסת ועסקנים לברר מי שילם עבור הכרטיס של הכהן, כדי לדעת מי שלח אותו לחו"ל, למרות הקירותיהם. הם לא הצליחו לשחות בים חשבורי נותי-ההוצאות, בהם משתמש הכהן.

### הצרכנים צורכים

ראה כי חשבוניות ההוצאות אינם מוגבלים רק לחבר רייהכנסת. הם משרתים נאמנה גם את חברות-הכנסת. בעיקבות ידיונתה עם ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, זכתה ח"כ אסתר הרליץ, עוד לפני שהייתה חברת-כנסת, למישרת יושבת ראש המועצה להתנדבות. גם לאחר שנבחרה לכנסת, לאחר שמיטיבתה הסתלקה מהבמה הפוליטית, וגם לאחר שנושא ההתנדבות כימעט שכך, או נכון יותר חולק, ממשיכה הרליץ לאחוז במישרה זו, ולי השתמש בחשבון-ההוצאות של המועצה להתנדבות.

ח"כ אורה נמיר, אשתו של מי שהיה שר, ח"כ וראש עיריית תל-אביב, מרדכי נמיר, היא האשה החי זקה באירגון אמהות עובדות. נמיר מחזיקה בתפקיד הצי נוע של מזכירת סניף תל-אביב של האירגון, אולם לאמרי תו של דבר, היא כלייולה באירגון כולו. העסקתה כחכ"ית היא מינימאלית. במליאה כימעט ולא נשמע קולה. לנמיר יש תפקיד נוסף: יו"ר ועדת מיונן-הכנסת. עיקר פעולתה של נמיר, המקפידה אומנם לבוא לכל ישיבה בכנסת, היא במיסגרת אירגון אמהות עובדות, ומשם היא אף מקבלת את כיסוי ההוצאות-האש"ל שלה. נוסף להוצאות האש"ל שהיא מקבלת מהכנסת.

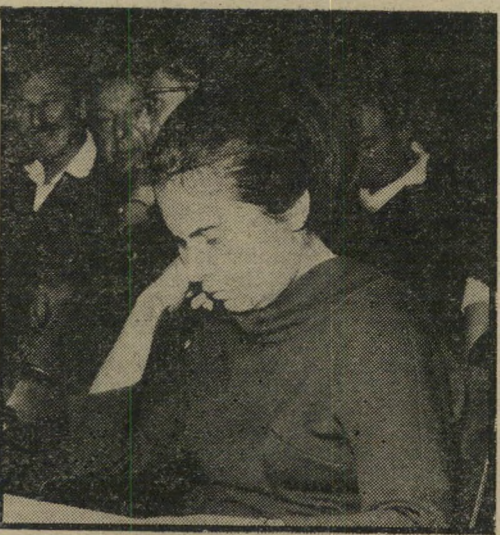
ממעגל מקבלות ההוצאות הכפולות יצאה באחרונה ח"כ נוחה קצב. קצב היתה יושבת-הראש הקולנית של המועצה לצרכנות. במקומה, מינה לאחרונה שרי-מיסר חרוזת-העשה חיים ברייב את ח"כ משה שחל כיו"ר שבראש המועצה. לא ברור אם בגלל להיטותה של קצב לנצל את חשבון-ההוצאות של המועצה, או בגלל סיבה אחרת. היתה אחת ההצהרות הראשונות של שחל עם כניסתו לתפקידו החדש: "אני לא אניש למועצה אפילו קבלה על לירה אחת".

כשרוצים לתת בכנסת דוגמה לצניעות, מביאים את ח"כ הצעיר של המפד"ל, זבולון המר. המר, המתגורר בדירה בת שניים וחצי חדרים ברחוב רד"ק בבני-ברק, יחד עם רעייתו וארבעת ילדיו, מסרב בעקשנות להגיש קבלות על הוצאותיו האישיות לקרנות השונות של המפד"ל, או לאלו של חוגי-הצעירים שבראשם הוא עומד. המר הוא מן הבודדים מקרב חברי-הכנסת שראה מאז נבחר לח"כ, אוטובוס מבפנים, ובוודאי היחיד המשתמש בשירותי החבורה הציבורית, המוענקת לחברי-כנסת חינוס באופן קבוע.

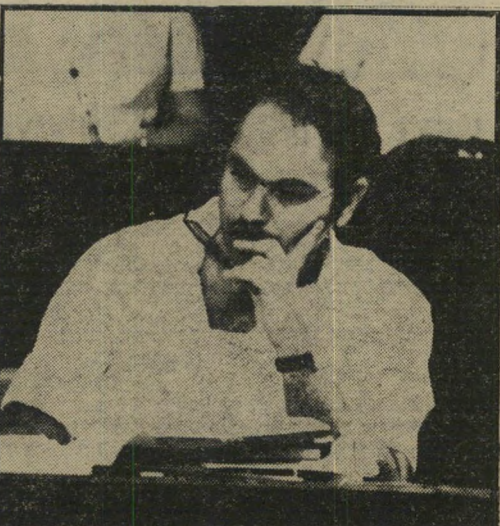
אחת הדרכים של חברי-הכנסת לחסוך כסף הוא למי צוא קרובי-משפחה או ידיד בירושלים, שאצלו אפשר ללון, ולקבל את ההוצאות האישיות כאילו התגורר במלון. אחד מאלה שגילו את הפטנט הוא ח"כ פסח גריסר (לי-כוד). גרופר, המתגורר בעתלית, מצא לו קרובי-משפחה בירושלים ומתגורר אצלם, וחסוך עליידי כך כסף רב.



ח"כ ורטמן המחוז והסיעה



ח"כ נמיר מאירגון האימהות



ח"כ אמוראי מנסיעות נוער

### מאת יוסי ינאי

בעיקבות הכתבה הראשונה על נושא זה, שהופיע בהעולם הזה (1942), אירעו בכנסת כמה דברים.

ח"כ אברהם זילברברג פנה ליושב ראש הכנסת, ישראל ישעיהו, ודרש ממנו להקים ועדה מיוחדת, שתדון על ההוצאות של חברי-הכנסת. זילברברג הציע כי בוועדה יישבו איש-ציבור, פועל ועיתונאי.

ראש סיעת המערך ויו"ר הקואליציה, ח"כ משה ורטמן, שהוא יו"ר ועדת-מישנה של ועדת הכנסת לנושא זה, מיהר להודיע ברדיו כי אין כל כוונה להעלות את ההוצאות של חברי-הכנסת.

אולם היתה גם התעוררות מצד אחר, מהכיוון של חברי-הכנסת המיסכנים. אלה הבינו, כי בעוד הם נאבקים עם כל לירה מתקציב-ההוצאות שלהם, ובעוד הוצאותיהם נוגסות גם במשכורותיהם, נהנים מרבית חברי-הכנסת מהוצאות כפולות, ומרוויחים כסף רב מסעיף הוצאות של חברי-הכנסת.

ח"כ אמנון לין (ליכוד) הודיע למשה ורטמן, כי אם לא יגדילו לו את סכום ההוצאות, הוא ילון על ספסל בכנסת. במעין שביתת-מחאה. לין טוען שהוא אחד המיסכנים בכנסת, ושעבודתו הפרלמנטרית אילצה אותו לסגור את משרד עורכי-דין שלו בחיפה. ההוצאה עבור הנסיעות שלו מחיפה לירושלים, והוצאות בית-המלון שבו הוא מתגורר, עולות בהרבה על כספי ההוצאות שהוא מקבל מהכנסת. מאחרי לין לא עומד גוף ציבורי המממן את הוצאותיו, ולכן הוא חייב לשלם את ההפרש מכיסו.

נראה כי את ההצעה הקונסטרוקטיבית ביותר הגישו דווקא שני חברי-הכנסת הצעירים, משה שחל ויוסי שריד (מערך). הם שלחו לוורטמן מיכתב, בו הציעו נוהל חדש לתשלום ההוצאות. לפי הצעתם, יקבל כל חבר כנסת דמי-נסיעה ריאליים, לפי המרחק שבין מקום-גורו לירושלים. הכנסת תגיע להסדר עם מיספר בתי-מלון בירושלים, אשר יקבעו מחיר מיוחד ללינת חברי-הכנסת. חברי-הכנסת יוכלו להתגורר באחד מבתי-המלון המורשים, יחתום על החשבון שישלח לגיזבר הכנסת לתשלום.

אך ההצעה המרחיקת-לכת ביותר של שחל ושריד היא בייחס להוצאות הכפולות. לפי הצעתם, כל חבר-כנסת יהיה חייב להצהיר כי אין הוא מקבל הוצאות מכל מקור אחר. אם לא יצהיר זאת, לא ישולמו לו הוצאות מקופת הכנסת. הצעה כזו אינה חוקית, לגבי אורח רגיל.

אין ספק כי הצעה זו תידחה עליידי ורטמן ועליידי ועדת הכנסת. מרבית חברי הכנסת מרוויחים כסף רב, מתחת לשולחן, עליידי ההוצאות הכפולות שלהם, ולא יסכימו לכרות במו ידיהם את הענף שעליו הם יושבים.

### האכזריות של הסגן

חד מאלה הוא משה ורטמן עצמו. ורטמן קיבל הוצאות חלקיות לדבריו, של אש"ל מסניף מחוז חיפה של מיפלגת-העבודה, כאשר היה כמזכיר המ-חוז. לפני שבעות מיספר התפטר, אולם מאותו רגע ואילך, מקבל ורטמן עזרה בהוצאות שלו מסיעת מפלגת-העבודה בכנסת. נוסף לכסומים אותם הוא מקבל מקופת-הכנסת, וזאת משום שהוא מכהן כיושבראש ה-סיעה.

תשלום זה הוא מוזר ביותר, מאחר שעבודתו של ורטמן כיושבראש הסיעה וכיושבראש הקואליציה נצי שית באותו מקום ובאותו זמן שבהם נעשת עבודתו כחבר-כנסת — במישוך-הכנסת בירושלים.

מדי יום שני בשבוע ממתינה מכונית-שרד (עם נהג) של עיריית תל-אביב ליד הבית ברחוב טרומפלדור 24 בתל-אביב. מדי יום שני בשבוע לוקחת המכונית את סגן ראש-העיר, הרב יהודה מאיר אברמוביץ, מבייתו לירושלים. כיוון שאברמוביץ אינו רק אחד מששת סגני ראש עיריית תל-אביב, אלא הוא גם חבר-כנסת נבכד של אגודת-ישראל, ביום הרביעי אחר-הצהריים, מחזירה אותה מכונית את חברי-הכנסת הנכבד מירושלים לתל-אביב. המכונית, הנהג והדלק הם על חשבון עיריית תל-אביב. אולם בסוף החודש מקבל ח"כ אברמוביץ צ'ק הוצאות מהכנסת, הכולל בתוכו הוצאות עבור נסיעותיו אלה. ח"כ עריאל (עדי) אמוראי (המערך) יצא בשבוע שעבר חוצץ נגד העוול לשכבות הנכשלות, הנגרם כתור צאה ממדיניות תשלום חוספת-היוקר. בנוסף לתפקידו כחבר-כנסת, משמש אמוראי כיו"ר ועדת ההחלפות של מועצת תנועות-הנוער, ועדה המארגנת נסיעות של מישיחות נוער מהארץ לחו"ל ולהיפך, בעיקר בקר גרמניה — ישראל. אמוראי טוען כי אינו מקבל מהמועצה או ממיפי לגתו כל הוצאות עבור תפקידו זה, אך מודה כי הוא נוסע כמה פעמים בשנה לחו"ל, בתוקף תפקידו. אם מוסיף פים את סכום ההוצאה של נסיעותיו של אמוראי לחו"ל למשכורתו, מתברר כי משכורתו החודשית עולה על 20 אלף לירות בטרות (!).